

Maatalous- ja puutarhasektorin energiatehokkuustoimia koskeva toimialasopimus vuosille 2016-2020

Osapuolet

Tämän maatalous- ja puutarhasektorin (jäljempänä sektorin) energiatehokkuustoimia 2016–2020 koskevan toimialasopimuksen (jäljempänä Sopimuksen) osapuolet ovat maa- ja metsätalousministeriö (jäljempänä ministeriö) sekä Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y., Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund r.f. (SLC), Kauppapuutarhaliitto r.y. ja Puutarhaliitto r.y. (jäljempänä tuottajajärjestöt). Uudet tuottajajärjestöt voivat liittyä Sopimukseen luvun Sopimuksen toteuttaminen kohdan 2 mukaisesti. Sopimus korvaa vuosille 2010 - 2016 tehdyn sopimuksen Maatilojen energiaohjelmasta.

Tähän Sopimukseen sisältyvät sektorille asetettavat tavoitteet energiatehokkuuden edistämiseksi sekä ministeriön ja tuottajajärjestöjen toimet tavoitteiden saavuttamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä tuottajajärjestöjen yhteinen ohjausryhmä seuraa toimenpiteiden toteutusta sekä tavoitteiden täyttymistä ja tekee tarvittaessa ehdotuksia toimenpiteiden kehittämisestä tai lisäämisestä. Ohjausryhmään voidaan kutsua myös asiantuntijatahojen edustajia joko pysyviksi tai tilapäisiksi jäseniksi.

Lähtökohdat, perusteet ja määritelmät

Energiankäytön tehokkuuteen ja uusiutuvien energianlähteiden käytön lisäämiseen liittyvät toimet ovat mukana monissa Euroopan unionin politiikkatoimissa, joista johdettavien velvoitteiden täyttämiseen Suomi on osana Euroopan unionia sitoutunut. Energiansäästöön ja energiatehokkuuteen liittyen keskeinen yhteisötason politiikkatoimi on joulukuussa 2012 voimaan tullut direktiivi energiatehokkuudesta (2012/27/EU), jäljempänä energiatehokkuusdirektiivi. Energiatehokkuusdirektiivin 3 artiklan mukaisesti kukin jäsenvaltio asettaa vuodelle 2020 ohjeellisen kansallisen energiantehokkuustavoitteen, joka on ilmaistava sekä absoluuttisena loppukulutusena että primäärienergiankulutusena. Suomessa energiatehokkuusdirektiivi on kansallisesti toimeenpantu Energiatehokkuuslailla (1429/2014). Elinkeinoelämän ja kuntien energiatehokkuussopimukset ja tämä maatalous- ja puutarhasektorin Sopimus ovat Suomessa keskeisessä asemassa sekä säästötavoitteen saavuttamisessa että tulosten raportoinnissa. Sopimus on rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin (2010/31/EU) 4 artiklan 2 alakohdan c- kohdassa tarkoitettu kansallinen alakohtainen energiatehokkuussopimus.

Tässä Sopimuksessa määritellyt toimenpiteet auttavat osaltaan saavuttamaan kansallisen ilmasto- ja energiapolitiikan tavoitteet vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2020 mennessä 20 prosentilla vuoden 1990 tasosta sekä kasvattaa uusiutuvan energian osuutta 20 prosenttiin koko Euroopan unionin alueella vuoteen 2020 mennessä.

Energiankäytön tehostaminen vähentää kasvihuonekaasu- sekä muita päästöjä. Suomi on ratifioinut kansainvälisen ilmasopimuksen (UNFCCC) 31.5.1994. Euroopan komission päästökaupan ulkopuolisia aloja koskevan taakanjakopäätösehdotuksen mukaan Suomen tulee vähentää päästökaupan ulkopuolelle jäävien alojen kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2020 mennessä 16 prosenttia vuoden 2005 tasosta. EU:ssa syksyllä 2014

sovittujen uusien energia- ja ilmastotavoitteiden mukaan kasvihuonekaasupäästöjä tulee vähentää 40 prosenttia vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta ja käytetystä energiasta 27 prosenttia pitäisi tulla uusiutuvasta energiasta; energiansäästölle annettiin ohjeellinen 27 prosentin tavoite. Kansallisen energia- ja ilmastotiekartan mukaan Suomen pitkän aikavälin tavoitteena on hiilineutraali yhteiskunta. Tämä merkitsee kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 80–95 prosentilla vuoden 1990 tasosta vuoteen 2050 mennessä. Sopimusosapuolet suhtautuvat vakavasti ilmastonmuutokseen ja katsovat energiatehokkuussopimuksen osaltaan edesauttavan ilmastonmuutoksen hillintää.

Tähän Sopimukseen kirjatut toimet ovat osa niistä toimista, joilla ministeriö toteuttaa hallituksen energiapolitiikkaa, jossa energiansäästöllä ja uusiutuvilla energialähteillä on keskeinen sija. Osapuolet pitävät toimenpiteitä toimivina menetelminä energiatehokkuuden ja uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämiseksi maatilasektorilla. Sopimusosapuolet pyrkivät edesauttamaan Sopimukseen kuuluvien toimenpiteiden toteutusta maa- ja puutarhatiloilla ja osallistumaan toimenpiteiden kehittämiseen.

Energiatehokkuus

Tässä Sopimuksessa energiankäytön tehokkuuden parantamisella tarkoitetaan maatalous- ja puutarhatuotteiden tuottamisessa sekä maatilatalouden sivuelinkeinoissa tehtäviä toimenpiteitä, joilla vähennetään tuotettua yksikköä kohti käytetyn energian määrää ja/tai energian kokonaiskulutusta. Toimenpiteet eivät kuitenkaan saa vaarantaa tuotannon määrää ja laatua tai toiminnan turvallisuutta tai tarkoituksenmukaisia olosuhteita tai lisätä hallitsemattomasti kokonaisenergiakustannuksia tai huolto- ja käyttökustannuksia. Energiatehokkuustoimenpiteet voivat olla teknisiä tai liittyä energiaa kuluttavien laitteiden käyttöön, maatalan toimintaympäristöön tai energiankäyttäjien toimintatapoihin ja käyttäytymiseen.

Uusiutuvat energialähteet

Tässä Sopimuksessa uusiutuvien energialähteiden edistämällä tarkoitetaan uusiutuvasta biomassasta, biokaasusta, vesivoimasta, auringosta, tuulesta, kierrätys- ja muun sekapolttoaineen biohajoavasta osasta sekä maaperän, vesistön, ilman tai jäteveden lämpösisällöstä saatavan energian tuotannon ja käytön edistämistoimia maatioilla ja maaseudun yritystoiminnassa.

Manner-Suomen maaseutuohjelma 2014-2020

Pääosa tässä Sopimuksessa esitetyistä toimista sisältyy Euroopan unionin osarahoittamaan Manner-Suomen maaseutuohjelmaan 2014-2020 (myöhemmin Maaseutuohjelma). Tämä ohjelma luo puitteet ja kanavoi pääosan maatilojen ja maaseudun kehittämiseksi suunnatusta rahoituksesta vuosina 2014 - 2020. Pääosa vuosina 2010 - 2015 toimineen Maatilojen energiaohjelman toimenpiteistä on sulautettu Maaseutuohjelmaan.

Energiatehokkuuden valtakunnallinen koordinaatiohanke

Energiatehokkuuden koordinaatiohanke on yksi Maaseutuohjelman rahoituksella toteutettavista valtakunnallisista kehittämishankkeista. Hankkeen päävastuutaho on ProAgria keskusten liitto, ja sen tehtäviä ovat mm.

- Edistää energiatehokkuusdirektiivin tavoitteiden toteutumista maatilasektorilla ja maaseutu yrityksissä yhteistyössä hallinnon ja alan toimijoiden kanssa
- Lisää alueellisten hankkeiden välistä tiedonvaihtoa ja yhteistyötä sekä linkittää aluehankkeiden toiminnan valtakunnallisiin tavoitteisiin ja linjauksiin
- Tuottaa aluehankkeiden, neuvojien ja Maaseutuverkoston käyttöön julkaisuja, selvityksiä, esitteitä ja tiedotusmateriaaleja
- Kouluttaa ja informoida alueellisia hankkeita ja rahoittajia EU:n ja kansallisten linjausten vaatimuksista ja rahoitusmahdollisuuksista
- Edistää Maaseutuohjelman energiatehokkuustoimenpiteiden käyttöä
- Toimia tarvittaessa hallinnon asiantuntijana energiatehokkuusasioihin liittyvissä asioissa

Sopimuksen ohjausryhmän tulee varmistaa tiedonvaihto koordinaatiohankkeen kanssa esimerkiksi pyytämällä tarvittaessa koordinaatiohankkeen edustaja asiantuntijaksi ohjausryhmäkokouksiin.

Energiasuunnitelma

Vuosina 2010 - 2016 toimineessa Maatilojen energiaohjelmassa laadittiin maataloille energiatehokkuuden jatkuvan parantamisen toimintamalli, ns. Energiasuunnitelma. Energiasuunnitelma on maatalon energianhallintapalvelu, joka on vuodesta 2015 alkaen osa Maaseutuohjelman tuettua maatalaneuvontaa (Neuvo 2020). Energiasuunnitelmaan kuuluu Maaseutuviraston hyväksymän energianeuvojan tilakäynti sekä Maaseutuviraston ohjeiden mukaisen raportin laatiminen. Suunnitelma kattaa maataloustuotantoon käytettävät rakennukset, koneet ja laitteet, työmenetelmät ja mahdollisuuksien mukaan myös maatalouden liitännäiselinkeinojen sekä yksityistalouden energiankäytön. Energiasuunnitelman tavoitteena on sitouttaa maatala energiatehokkuuden jatkuvaan parantamiseen ja valmentaa ja ohjeistaa tilaa itse toteuttamaan sovittuja jatkotehtäviä tai tilaamaan tarvittavia suunnitelmassa yksilöityjä energiatehokkuusselvityksiä tai -laskelmia sekä mahdollisesti tarjouspyyntöjä. Kaikki Manner-Suomessa sijaitsevat maa- ja puutarhatilatilivat voivat halutessaan teettää tuetun energiasuunnitelman, jos muut kriteerit tuen saamiselle täyttyvät ja tukeen osoitettua määrärahaa on käytettävissä.

Energiakatselmus

Energiankulutuksiltaan suurilla tai investointeja suunnittelevilla maataloilla voi olla tarkoituksenmukaista teettää ministeriön tukema maatalon energiakatselmus, joka on energiasuunnitelmaa laajempi, yksityiskohtaisempi ja pidemmälle viety tarkastelu maatalon tai maaseutuyrityksen energiatehokkuudesta, uusiutuvan energian käytöstä ja niiden parantamiseksi tehtävien toimenpiteiden kannattavuudesta. Maaseutuohjelman kautta tuetun maatalon energiakatselmuspalvelun on suunniteltu käynnistyvän ohjelmakauden 2014-2020 aikana osana maatalojen investointitukijärjestelmää.

Maatilojen muu energianeuvonta

Neuvo 2020- järjestelmän tuetussa tilaneuvonnassa maatalojen on mahdollista saada myös edellä kuvattuja suunnitelmia ja katselmuksia lyhyempikestoista ja tarkemmin kohdennettua energianeuvontaa. Tätä energianeuvontaa voivat antaa energiasuunnitelman tekijöiksi hyväksytyt neuvojat, ja se voi koskea esimerkiksi tilan erityiskysymyksiä maataloustuotannon energiatehokkuudessa tai uusiutuvan energian lisäämisessä.

Sopimuksen toteuttaminen

1. Kohderyhmä

Sopimuksen toimenpiteiden kohderyhmänä ovat alkutuotantoa harjoittavat suomalaiset maa- ja puutarhatilat sekä maaseudulla toimivat pienyritykset.

2. Muiden kuin luvussa Osapuolet mainittujen alkutuotantoalan tuottajajärjestöjen liittyminen toimialasopimukseen

Muut alkutuotantoalan tuottajajärjestöt voivat liittyä Sopimukseen allekirjoittamalla ministeriön kanssa tämän Sopimuksen. Ministeriö tekee päätöksen uuden tuottajajärjestön hyväksymisestä tämän Sopimuksen piiriin kuuluaan tämän sopimuksen luvussa Osapuolet tarkoitettua ohjausryhmää.

3. Maataloille annettavat suositukset energiatehokkuustoimista

Toimialasopimuksen tavoitteena on parantaa suomalaisten maa- ja puutarhatilojen kannattavuutta pienentämällä energiakustannuksia ja parantamalla energiatehokkuutta. Maatalakohtaiset mahdollisuudet energiankäytön

tehostamisen vaihtelevat kyseisen maatalan taloudellisen tehostamispotentiaalin ja käytettävissä olevien resursien mukaan. Sopimuksen allekirjoittajatahot pyrkivät kertomaan maataloille kohdistetussa viestinnässään sekä organisaationsa järjestämissä energia-aihepiiriin tapahtumissa tässä luvussa esitellyistä energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edistämisen teemoista.

Maataloille ja niillä työskenteleville henkilöille suositellaan energiatehokkuuden jatkuvan parantamisen sekä ja muiden tässä luvussa esitettyjen toimien noudattamista aina, kun se on taloudellisesti, teknisesti sekä turvallisuus- ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaen mahdollista. Energiatehokkuuden jatkuva parantaminen edellyttää sitoutumista ja hyvää energiasuunnittelua.

Energiatehokkuuden parantaminen

Tavoitteena on, että mahdollisimman moni maatala teettää vähintään kerran Maaseutuohjelman ohjelmakauden 2014-2020 kuluessa Maaseutuviraston ohjeistaman energiasuunnitelman tai -katselmuksen ja toteuttaa siinä yhteisesti todettuja jatkotoimenpiteitä ja taloudellisia energiatehokkuustoimia.

Energiatehokkuuden ottaminen huomioon suunnittelussa, hankinnoissa ja huollossa

Maatalojen suositellaan ottavan osto-, suunnittelu- ja investointitoiminnoissaan huomioon hankintakustannusten lisäksi myös tulevat energiakustannukset ja laitteiden tai toimintojen käyttöiän ja ottavan käyttöön uutta ja energiatehokasta teknologiaa aina kun se on teknisesti, taloudellisesti sekä turvallisuus- ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaen mahdollista. Nämä olisi taloudellisesti järkevää ottaa huomioon myös suunniteltaessa ja toteutettaessa koneiden, laitteiden ja rakennusten huoltoon ja ylläpitoon liittyviä tehtäviä.

Logistiikan energiatehokkuuden huomioon ottaminen

Maatalojen suositellaan tehostavan toimintaansa liittyvien kuljetusten ja varastointien energiatehokkuutta esimerkiksi tekemällä yhteistyötä muiden maatalojen ja alan palveluyritysten kanssa.

Uusiutuvien energialähteiden käyttö

Maatalojen suositellaan lisäävän uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja tuotantoa sekä omaan käyttöön että myytäväksi aina, kun se on teknisesti ja taloudellisesti mahdollista.

4. Maatalan energiatehokkuuden arviointi ja parantaminen

Energiatehokkuuttaan parantavan maatalan toimenpiteiden perustana on oman energiankäytön seurannan käynnistäminen, ylläpito ja kehittäminen energiatehokkuuden hyvän tason ylläpitämiseksi ja tarpeettoman energiankulutuksen välttämiseksi. Tämän toteuttamiseksi maataloilla suositellaan toteuttavaksi seuraavia toimia:

- energiankäytön kulutusseurannan käynnistäminen siten, että sillä on seurannassa vuotuiset polttoainesten, lämmön ja sähkön kulutukset ja, jos mahdollista, ominaiskulutukset. Energiankulutuksen seurannan lisäksi tulisi kirjata muistiin energian käyttöön merkittävästi vaikuttavat vaihtelut tai muutokset seurantajaksolla (olosuhteet, laajennukset rakennuskannassa tai tuotannossa, tuotantomäärät ja -lajit, energiateknisten laitteiden hankinnat, uusinnat tai korvaamiset jne.)
- keskeisimpien tuotantorakennusten tai –prosessien kulutuksen ja ominaiskulutuksen seurannan tarkentaminen kuukausitasoiseksi niiltä osin kun se on teknisesti mahdollista ja taloudellisesti järkevää
- maatalan työkoneiden ja työmenetelmien energiankäytön kulutusseuranta
- kulutuksen ja ominaiskulutuksen muutosten syiden arvioiminen ja energian käyttöä tehostavia korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen tarpeen mukaan

5. Koulutus ja sisäinen viestintä

Jos maatilalla on palkattuja työntekijöitä, on suositeltavaa järjestää heille tiedotusta, opastusta tai koulutusta siten, että heillä on omiin tehtäviinsä ja toimintaansa liittyen tarpeelliset tiedot ja valmiudet energian tehokkaaseen käyttöön. Lisäksi työntekijöille tulisi kertoa energiatehokkuuden jatkuvan parantamisen toteutumiseksi asetetuista tavoitteista, tehtävistä toimenpiteistä sekä saavutetuista tuloksista.

6. Muita toiminnallisia tavoitteita

Yllä mainittujen toiminnallisten tavoitteiden lisäksi maatilan suositellaan kiinnittävän huomiota muihin energiatehokkuuden mahdollisuuksiin, joita voivat olla esimerkiksi ravinteiden kierron tehostaminen, energiaa säästävien tuotantomenetelmien käyttö tai tilusjärjestelyt ja lohkojen vaihto muiden maatalojen kanssa.

Tuottajajärjestöjen tehtävät

Tavoitteiden saavuttamiseksi jokainen sopimuksen allekirjoittanut tuottajajärjestö:

- nimeää yhteyshenkilön Sopimuksen toimeenpanoon liittyvien asioiden hoitoon
- kannustaa ja opastaa maataloja käyttämään Maaseutuohjelman energiatehokkuuspalveluja sekä edistämään energiatehokkuutta toiminnassaan ja valinnoissaan
- seuraa yhdessä muiden sopimusosapuolten kanssa maatalous- ja puutarhasektorin energiatehokkuustavoitteiden toteutumista ja osallistuu mahdollisten korjaavien toimenpiteiden suunnitteluun
- osallistuu energiasuunnitelma- ja energiakatselmustoiminnan kehittämiseen, markkinointiin ja tuloksista tiedottamiseen
- osallistuu resurssiensa puitteissa sopimuksen toimeenpanoon liittyvien mahdollisten kehittämis- ja kokeiluhankkeiden toteuttamiseen yhdessä muiden sopimusosapuolten kanssa
- käyttää omia tiedotuskanaviaan kertoakseen maataloille sektorin energiansäästötavoitteista ja saatavilla olevista palveluista
- osallistuu tämän sopimusjärjestelmän kehittämiseen yhdessä hallinnon, maatalojen ja sidosryhmien kanssa

Hallinnon tehtävät

Ottaen huomioon voimassaolevat säädökset ja hallinnon sisäisen työnjaon, maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset tekevät käytettävissä olevien määrärahojen ja toimivaltansa puitteissa seuraavia asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen tähtääviä toimia:

- valmistelevat ja toteuttavat tukijärjestelmiä ja niiden toimeenpanoa
- osoittavat varoja tukiin, joilla korvataan Maaseudun kehittämisohjelman mukaisten energiasuunnitelmien ja energiakatselmusten tekemisestä sekä energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian neuvonnasta maataloille aiheutuneita kustannuksia
- vastaavat näiden tukien tarkoituksenmukaisen kohdentamisen ja käyttämisen valvonnasta
- osoittavat varoja maatilan energiakatselmuksissa ja -suunnitelmissa todettujen energiansäästöön ja uusiutuviin energialähteisiin liittyvien investointien tukemiseen

- vastaavat toimialasopimuksen sisällön ja siihen liittyvän toiminnan kehittämisestä toimien tarvittaessa yhteistyössä tuottajajärjestöjen, koordinaatiohankkeen ja muiden sidosryhmien kanssa
- hyväksyvät energianeuvojat ja energiakatselmoijat sekä ylläpitävät listaa näistä
- valvovat energiasuunnitelmien ja -katselmusten laatua sekä niiden tehokkuutta osana Maaseudun kehittämisohjelmaa

Toimien suunnittelussa ja toteuttamisessa otetaan erityisesti huomioon valtiontalouden kehyspäätöksissä sekä valtion talousarviossa osoitetut määrärahat ja niiden riittävyyden asettamat rajoitukset toimien rahoittamiselle.

Sopimosapuolien toiminnan toteutumisen seuranta ja tavoitteet

Tuottajajärjestöt:

- tapahtumat, joissa viljelijöille on esitelty energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian teemoja tai palveluja (lukumäärä / vuosi)
- tuotettu tiedotusmateriaali (oppaat, esitteet, tiedotteet, internet-sivut jne.)
- lehtiartikkelit (lukumäärä / vuosi)
- edellä mainittujen toimien kautta tavoitetut maa- ja puutarhatilat

Tuottajajärjestöjen erilaisten jäsenmäärien, resurssien ja käytössä olevien tiedotuskanavien vuoksi niiden tehtäville ei aseteta yksilöityjä kappalemääräisiä tavoitteita. Järjestöt raportoivat edellisvuonna toteuttamistaan toimista kunkin vuoden ensimmäisessä ohjausryhmäkokouksessa, ja raporttien pohjalta ohjausryhmä päättää mahdollisista kehittämistarpeista. Ohjausryhmän kokoonpano ja tehtävät on kuvattu tarkemmin luvussa Ohjausryhmä.

Hallinto:

- hyväksytyjen suunnittelijoiden ja katselmoijien lukumäärä
- tuetut suunnitelmat ja katselmukset
- muut Neuvo 2020- järjestelmän kautta tuetut neuvontakäynnit tiloilla (energiatehokkuus ja uusiutuva energia)
- koordinaatiohankkeen toiminnan aktiivisuus ja alueellisten hankkeiden lukumäärä
- energiatehokkuus- ja uusiutuvan energian investointeihin myönnetyt Maaseutuohjelman investointituet

Ohjausryhmä asettaa kunkin vuoden ensimmäisessä kokouksessa hallinnon toimille kuluvaan vuoteen koskevat määrälliset tavoitteet niiltä osin kuin se on mahdollista, seuraa edellisen vuoden tavoitteiden toteutumista sekä tekee tarvittaessa esityksiä toiminnan suuntaamisesta ja tehostamisesta.

Ohjausryhmä

Tämän sopimuksen mukaista toimintaa seuraa ja ohjaa ministeriön asettama ohjausryhmä, johon ministeriö nimeää puheenjohtajan ja kaksi muuta jäsentä, muut sopimosapuolet, Energiavirasto ja Maaseutuvirasto kunkin yhden edustajan sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset yhden yhteisen edustajan. Jos sopimukseen liittyy uusi osapuoli, kyseinen sopimosapuoli on oikeutettu nimeämään edustajansa ohjausryhmään. Tarvittaessa ohjausryhmä voi omalla päätöksellään laajentaa kokoonpanoaan asiantuntijajäsenillä. Ohjausryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa.

Ohjausryhmän tehtävänä on:

- antaa tarvittaessa kannanottoja ja lausuntoja sopimuksen toimeenpanoon liittyvistä asioista
- seurata ja ohjata kohdassa 5 mainittujen sopimusosapuolille asetettujen tehtävien aikataulutusta ja tavoitteiden toteutumista
- seurata ja arvioida maatalous- ja puutarhasektorin energiatehokkuustoimien toteutumista ja niiden vaikuttavuutta sekä antaa tarvittaessa niitä koskevia lausuntoja
- arvioida vuoden 2018 alussa siihen mennessä saavutettuja tuloksia ja valmistella tarvittaessa sopimuksen loppukauden toimia koskevat muutokset
- päättää etenemisraporttien tarpeesta ja julkaisutavasta
- toteuttaa muita ministeriön asettamiskirjeessä määrittämiä tehtäviä

Vuosille 2010-2016 allekirjoitettu toimialasopimus

Vuosille 2010-2016 allekirjoitetun toimialasopimuksen eli Maatilojen energiaohjelman toiminnan päättymisestä on ilmoitettu ohjelmaan liittyneille tiloille kirjeitse. Sopimukseen kirjatut toimet sekä ohjelmaan liittyneille tiloille luvatut palvelut on pidetty voimassa vuoden 2015 loppuun asti, ellei tässä sopimuksessa ole toisin kirjattu.

- Kansallisesti rahoitettujen energiasuunnitelmien tuen haku päättyi vuoden 2014 lopussa ja tämän jälkeen energiasuunnitelmien ja -katselmusten rahoitus siirtyi osaksi Maaseutuohjelmaa. Vuoden 2014 lopussa vireillä olevien suunnitelmien rahoituspäätösten tekoa, toteutusta ja tuen maksua jatkettiin kuitenkin vuoden 2015 loppuun asti.
- Ohjelmaan liittyneiden tilojen velvoitteet esimerkiksi raportointien suhteen ovat päättyneet vuoden 2015 lopussa. Mahdollisiin ohjelmaan kuuluneisiin energiankulutus- ja muihin seurantakyselyihin vastaaminen on tämän jälkeen vapaaehtoista.

Sopimuksen kesto ja irtisanominen

Tämä sopimus tulee voimaan 14.10.2016 ja on voimassa 31.12.2020 saakka.

Jos ohjelman tavoitteiden saavuttaminen vaikuttaa vuoden alussa 2018 tehtävän arvioinnin perusteella epätoennäköiseltä, ohjausryhmä valmistelee ehdotukset muutoksista, jotka koskevat jaksoa 2018–2020.

Ministeriö tai yksittäinen tuottajajärjestö voi irtisanoa sopimuksen omalta osaltaan, jos toimintaympäristö tai -olosuhteet ovat muuttuneet sopimuksen solmimistilanteeseen verrattuna siten, ettei sopijaosapuolella ole edellytyksiä jatkaa ohjelman toteuttamista.

Ministeriö ja tuottajajärjestöt voivat sopia tämän sopimuksen purkamisesta tai muuttamisesta, jos se ei näytä johtavan asetettuihin tavoitteisiin tai jos sopimuksen muuttaminen on muista syistä tarkoituksenmukaista.

Muita ehtoja

Sopimuksen osapuolet pyrkivät toimimaan siten, että tämän sopimuksen mukaiset toimenpiteet ja tavoitteet toteutuvat ja että suomalaiset maatilat toteuttavat siinä esitettyjä toimia.

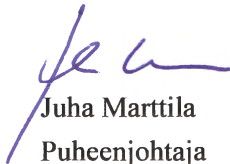
Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 2016

Maa- ja metsätalousministeriö

Kimmo Tiilikainen
Maatalous- ja ympäristöministeri

**Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
MTK r.y.**

Juha Marttila
Puheenjohtaja

**Svenska lantbruksproducenternas centralförbund
SLC**

Risto Artjoki
Osastopäällikkö, ylijohtaja

Holger Falck
Puheenjohtaja

Kauppapuutarhaliitto r.y.

Jyrki Jalkanen
Toiminnanjohtaja

Puutarhaliitto r.y.

Timo Taulavuori
Toimitusjohtaja